

Sygn. akt VII Ka 973/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Łatanik

Protokolant: Dorota Chrząstek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Częstochowa – Południe w Częstochowie Bogusława Kromołowskiego

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2018r.

sprawy **M. W., s. J. i H., ur. (...) w C.**

oskarżonego o czyn z art. 284 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 17 lipca 2018 r., sygn. akt XVI K 588/17

orzeka:

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie

Sygn. akt VII Ka 973/18

UZASADNIENIE

M. W. został oskarżony o to, że w dniu 06 czerwca 2015 r. w C. przywłaszczył powierzone mienie ruchome w postaci automatu do nabijania giłz papierosowych(...) rok produkcji 2014, nr fabryczny (...) na szkodę (...) Sp. z o.o. o wartości 98500 zł na dzień 25 kwietnia 2014 r., czyli dzień zawarcia umowy leasingu operacyjnego nr (...), po uprzednim pisemnym wezwaniu do zwrotu przedmiotu leasingowania, z powodu opóźnień w regulowaniu zobowiązań pieniężnych na szkodę (...) Sp. z o.o. z/s w Ł. al. (...),

tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 17 lipca 2018 roku wydanym w sprawie o sygn. akt XVI K 588/17 orzekł:

1. oskarżonego M. W. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w części wstępnej wyroku, stanowiącego występki z art. 284 § 2 k.k. i za to z mocy art. 284 § 2 k.k. i art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę 20 złotych;

2. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. zawiesił warunkowo oskarżonemu M. W. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na 3 – letni okres tytułem próby;

3. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego M. W. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz (...) SA z/s w Ł. kwoty 98 500,00 złotych;

4. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu M. W. na poczet orzeczonej kary grzywny okres tymczasowego aresztowania od 23.06.2017 r. g. 10.10 do 27.06.2017 r. g. 16.00, przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności jest równoważny dwóm stawkom dziennym kary grzywny;

5. na mocy art. 627 k.p.k. i art. 2 ust 1 pkt 3 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w wysokości 280 złotych oraz obciążył go wydatkami w kwocie 120 złotych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego M. W. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1) obrazę przepisów postępowania mogącą wpłynąć na treść orzeczenia, a mianowicie:

a) art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny wyjaśnień złożonych przez oskarżonego w zakresie, w jakim Sąd odmówił im wiary co do świadomości oskarżonego o fakcie rozwiązania umowy leasingu i konieczności zwrotu przedmiotu leasingu, przed podpisaniem umowy sprzedaży udziałów spółki (...) Sp. z o.o.,

b) art. 170 § 1 pkt 4 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. poprzez zaniechanie przesłuchania świadka R. R., w sytuacji, gdy przeprowadzenie tego dowodu było niezbędne, albowiem oskarżony nie przyznał się do winy, argumentując to m.in. brakiem świadomości co do bezprawności swojego zachowania, co związane jest z tym, że świadek miał zobowiązać się do realizowania obowiązków wynikających z zawartej umowy leasingu oraz istotnym było ustalenie dalszych losów przedmiotu umów leasingu. Sąd natomiast nie zastosował wszelkich dostępnych środków aby ustalić miejsce zamieszkania świadka, choćby poprzez zarządzenie jego poszukiwania lub doręczenie wezwania na adres wskazany przez obrońcę,

c) art. 366 § 1 k.p.k. i art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego w celu wskazania wartości rynkowej przedmiotowego automatu do nabijania gilz papierosowych PAP 25C,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mogący mieć istotny wpływ na jego treść, polegający na:

a) uznaniu na skutek nieprawidłowej oceny dowodów, że oskarżony jest winny popełnienia czynów opisanych aktem oskarżenia, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego, w tym jego wyjaśnień oraz dokumentów, a w szczególności umowy zbycia udziałów, protokołu zdawczo odbiorczego mienia firmy (...) sp. z o.o., a także pisemnej informacji pochodzącej od A. Z. (k. 458) ujawnionej już po zamknięciu przewodu sądowego o zamiarze zbycia przedmiotu leasingu przez M. O. prowadzi do wniosku, iż po stronie oskarżonego nie wystąpił zamiar zatrzymania cudzego mienia ruchomego dla siebie lub dla innej osoby,

b) przyjęciu, że oskarżony odmówił wydania maszyny wskazanej w opisie czynu w sytuacji, gdy odmowa taka nie miała miejsca w sposób wyraźny, ani nawet dorozumiany, ponieważ oskarżony nie wiedział o wezwaniu go do jej wydania,

c) przyjęciu, że szkoda, którą poniósł pokrzywdzony wynosi 98.500 zł, podczas gdy wysokość szkody powinna zostać ustalona według faktycznej wartości rynkowej automatu do nabijania gilz papierosowych PAP 25C na dzień zdarzenia objętego osądem.

W konsekwencji skarżący wniósł o 1) zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie umorzenie postępowania, 2) zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz M. W. kosztów ustanowienia

obrońcy z wyboru, według norm prawem przepisanych, względnie 3) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Wniesiona przez obrońcę oskarżonego apelacja zasługiwała w całości na uwzględnienie doprowadzając uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Przystępując do szczegółowego przedstawienia powodów, dla których wydanie orzeczenia o kasatoryjnym charakterze okazało się konieczne, wskazać w pierwszej kolejności należy, iż dla przyjęcia realizacji znamion, określonego w art. 284 § 2 k.k., przestępstwa przywłaszczenia (sprzeniewierzenia) konieczne jest wykazanie zarówno obiektywnego rozporządzenia przez sprawcę cudzą rzeczą ruchomą, jak też tego, że jego działaniu towarzyszył tzw. animus rem sibi habendi, to jest zamiar zatrzymania rzeczy dla siebie albo dla innej osoby bez żadnego ku temu tytułu i ekwiwalentu. Sprawca przywłaszczenia (sprzeniewierzenia) musi działać z zamiarem trwałego włączenia przedmiotu przestępstwa do własnego lub innej osoby majątku i powiększenie w ten sposób swojego lub innej osoby stanu posiadania. Przywłaszczenie wymaga zatem działania w zamiarze bezpośrednim kierunkowym postąpienia z cudzą rzeczą tak jak by się było jej właścicielem. Nie znajduje przy tym podstaw identyfikowanie zamiaru przywłaszczenia powierzonego mienia z samym tylko faktem nieuprawnionego postąpienia z nim w inny, niż umówiony z właścicielem sposób, niezależnie od tego, jaką wolą objęty był skutek tak podjętego działania i jaki przyświecał mu cel. ***Istotą przywłaszczenia (sprzeniewierzenia) jest bowiem zamiar nie bezprawnego władania cudzą rzeczą, nie bezprawne nią dysponowanie, czy nawet bezprawne zatrzymanie, lecz jak wskazano powyżej trwale włączenie przez sprawcę przedmiotu przestępstwa do własnego lub innej osoby majątku i powiększenie w ten sposób swojego lub innej osoby stanu posiadania.*** Skutek zaś w postaci utraty przez właściciela rzeczy powstaje z chwilą rozporządzenia rzeczą przez sprawcę z wyłączeniem osoby upoważnionej, a więc gdy wola rozporządzenia rzeczą zostaje uzewnętrzniona poprzez zachowanie sprawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2005 r. wydany w sprawie o sygn. akt V KK 15/05, LEX nr 157206, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 lutego 2010 r., wydany w sprawie o sygn. akt II AKa 443/09 publ. LEX nr 677998 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r. wydane w sprawie o sygn. akt IV KKN 380/99 publ. LEX nr 77427). Przepięty skutek nie powstanie zatem jeśli sprawca nie będzie działał w zamiarze przywłaszczenia. Strona podmiotowa omawianego typu czynu zabronionego ma wobec tego charakter umyślny i kierunkowy. Sprawca musi bowiem działać w ściśle określonym celu, którym jest przywłaszczenie cudzej rzeczy. O zachowaniu umyślnym można zaś mówić wtedy, gdy sprawca obejmuje swoją świadomością wszystkie istotne elementy czynu, wszystkie jego znamiona.

Kierując się powyższymi uwagami i odnosząc je do realiów przedmiotowej sprawy zauważyć należy, iż Sąd Rejonowy nie poczynił żadnych ustaleń które wskazywałyby, że oskarżony wypełnił ustawowe znamiona przestępstwa sprzeniewierzenia stypizowanego w treści przepisu art. 284 § 2 k.k. w szczególności, że oskarżony działał z zamiarem przywłaszczenia. Ustalenia Sądu Rejonowego kończą się na stwierdzeniu, że przedmiot leasingu - automat do nabijania gilsz papierosowych PAP 25C nie został przez oskarżonego zwrócony i to ma zdaniem Sądu Rejonowego świadczyć o zamiarze przywłaszczenia powierzonego oskarżonemu mienia. Tymczasem jak już zasygnalizowano powyżej sam fakt niewywiązania się przez stronę ze zobowiązania (nie zwrócenie mienia), nie może świadczyć o zamiarze powiększenia przez nią własnego majątku kosztem majątku kontrahenta.

Kontynuując kolejnym uchybieniem ze strony Sądu Rejonowego jest brak precyzyjnego ustalenia wartości poniesionej przez pokrzywdzonego szkody. Otóż orzekając w przedmiocie środka kompensacyjnego określonego w art. 46 § 1 k.k., Sąd winien precyzyjnie ustalić wartość szkody. Sąd Rejonowy przyjął zaś bezrefleksyjnie, iż wartość automatu do nabijania gilsz papierosowych PAP 25C wynosi 98.500 złotych i na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego M. W. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz (...) SA z/s w Ł. kwoty 98 500,00 złotych. Tymczasem z zeznań świadka J. W. składającej zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa (k. 1 – 2) wynika, iż spółka (...) reprezentowana przez oskarżonego dokonała opłaty wstępnej za przedmiot leasingu w kwocie 18.173,25 złotych, a następnie spłaciła 7 rat w kwotach po 2.083,36 złotych. Ponadto faktyczna szkoda wyraża się w

wartości przedmiotowej maszyny, jaką ona przedstawiała w chwili dokonania czynu zabronionego, a więc gdy była już urządzeniem używanym, a nie w chwili kiedy została przekazana do dyspozycji spółki (...). W związku z tym należałoby zatem dopuścić dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy na okoliczność ustalenia faktycznej wartości przedmiotowego automatu.

Dalej co równie istotne Sąd Rejonowy w ogóle nie odniósł się do wyjaśnień oskarżonego w których podnosił, iż w sierpniu lub we wrześniu 2015 roku prowadził rozmowy z K. N. - pracownikiem (...) o restrukturyzację umowy leasingu, a także, iż uiścił kwotę 3000 złotych od wniosku o przywrócenie umowy leasingu.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie przepisów art. 437 § 1 i 2 k.p.k. zaskarżony wyrok uchylił i sprawę oskarżonego M. W. przekazał Sądowi Rejonowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania. Wskazane wyżej uchybienia miały bowiem realne przełożenie na poprawność dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych i odpowiedzialności karnej oskarżonego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zobowiązany będzie przeprowadzić na nowo całe postępowanie dowodowe mając na uwadze powyższe rozważania, wnioski i zapatrywania Sądu Okręgowego. W szczególności zobowiązany będzie ustalić czy oskarżony zachowaniem swoim wypełnił wszystkie znamiona zarzucanego mu czynu. Następnie zobowiązany będzie orzec o winie oskarżonego bądź rozstrzygnąć o braku podstaw do pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej. Rozstrzygnięcie instancji odwoławczej w żadnym zaś razie nie powinno zostać odczytane jako sugestia podjęcia takiej, czy innej decyzji procesowej.

Kończąc powyższe rozważania wskazać jeszcze należy, iż charakter stwierdzonych powyżej uchybień determinujących konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku, uczynił zbędnym odnoszenie się przez Sąd Okręgowy do podniesionych w wywiedzionym środku odwoławczym zarzutów albowiem zgodnie z treścią przepisu art. 436 k.p.k. rozpoznanie ich było by aktualnie przedwczesne i bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania, tym niemniej ujęte tam treści winny być przedmiotem uwagi Sądu Rejonowego ponownie rozpoznającego niniejszą sprawę.

Sąd Okręgowy nie orzekał o kosztach postępowania odwoławczego, pozostawiając ostateczne rozstrzygnięcie w tym względzie Sądowi I instancji ponownie rozpoznającemu sprawę.